

Nyomor.

Negyvenezer ember van ma Budapesten munka nélkül. Negyvenezer pár kéz, amely dolgozni akarna, negyvenezer száj, amely kenyeret kíván, negyvenezer munkára, alkotásra, tevékenységre vágyó, értékes, mert értéktermelésre képes ember kóborol e fényes város aszfaltján éhezve, nyomorogva, szenvedve, dologtalanul.

És a város lármás utcáin közömbösen csilingel tova a villamos, vigan pöfékel végig az autók serege, a megszokott hidegséggel ragyognak a bankok cégtábláin az aranybetűk, a régi tüzzel fénylenek az ékszerboltok kirakataiban a briliánsok. Fény és árny, vagyon és nyomor, éhség és mámorkeresésben tobzódó jóllakottság váltogatják egymást a lomha városon. Egy jóllakottra huszonöt éhes esik.

E szörnyű helyzet, mely a személyi és jogbiztonságnak imminens veszedelmét is jelenti, egyben mindmáig nem bírta kimotozítani sem a város, sem az ország urait a rég élvezett és megszokott nyugalomból. Személyi és jogbiztonság nem zaklatja őket, valameddig az ő személyük és harácsolási előjoguk nincs veszélyeztetve. A közt pedig — majd megvédi a bajok áradatától az isten, akinek ez kötelessége is volna, mert elegendő pénzt, majd két milliót költ csak maga a főváros is a papjaira, apácáira, templomaira évenként.

Am az isten nem segít és a negyvenezrek nyomora már nem csupán személyi és jogbiztonságot veszélyeztet többé, hanem mindannyiunk legdrágább kincsét, a közegészségügyet is. A nyomorgó negyvenezrek nem hozták, de a saját nincsetlenségük kövér talajában mindenesetre nagyra növesztik a kolerát, amelynek demokratikus vizitje elől nem menekülhetnek el az előjogokban, a kultúra, vagyon és egészség előjogaiban duskálkodók sem.

Vajjon mit gondolnak az uralkodó és kormányzó városi és állami urak? Mit gondolnak az ordító veszedelmek fekete seregéről — és mit a saját kötelességükről és hivatásukról?!

És mit gondolhat vajjon a negyvenezrek, az értékes pusztulók egyike-másika, amikor ebédelés helyett nadrágja szíján ránt egyet és el-eltöpreng a saját és osztályos társai fekete sorsán? Milyen gondolatok szántogatják forradalmi magot csirázató agyát, milyen érzésáradatok ütögetik vajjon heveskedő szívét és milyen formájú, tartalmu, célzatu beszéd hagyja el vajjon elkeseredetten vonagló száját? Hallgassuk el egy pár percig a magunk agyán és idegzetén keresztül, mit mondana, ha beszélne. Talán így kezdené:

Már huszadik hete pihenek. Kényszerű pihenésben. Nem is először, már harmadszor van válságból származó munkanélküliség, mióta élek. De ilven hosszú és ilyen kínos soha sem volt még. Min-

den forrás és minden remény kimerült. Nincs már más ut, mint a lopás. De hátha megfognak? Annál jobb, mert mire szabadulok, tán már lesz is munka. Eh, mégse! Nem lopok. Talán egy kórház előtt várom meg, mig összeesek. Ott aztán ellátnak. De hiszen vagy be sem vesznek helyszüke miatt vagy 24 óra alatt elbocsátanak. Nem! Nem várom, mig összeesek. Megyek, betörök egy kirakatot, ezért is börtön jár. Nini, a kirakat. Mennyi kincs van benne felhalmozva. És a többi kirakat, amely ma pazar diszben fényeskedik e nagy város során. Mind-mind, milyen fényesek. Mennyi kincs van bennük felhalmozva!

Talán elegendő lenne a kirakatok kincse ezer ember dolgoztatására is. Hát még, ami a boltokban van felhalmozva?! Mennyi pénz! És ami a bankok páncélszobáiban van becsukva! Hát hiszen nem is igaz, amit az ujságok irnak. Hiszen pénz is van. A pénzhiány tehát nem lehet az oka a nyomoruságnak és munkanélküliségnek? De hát ha van, akkor miért nem vállalkoznak, miért nem alapítanak gyárat, miért nem építenek lakást, hát miért nem adnak nekem munkát és miért kényszerítenek rá engem negyvenezredmagammal arra, hogy a borzalmak borzalmait éljem át már hetek óta.

Hát mi az a társadalmi kötelesség? Mi az az állami kötelesség? Nekem ezer a kötelességem a társadalommal szemben. Nem járhatok mezítelenül, nem lakhatom a barlangban, nem táplálkozhatom füvel, dolgoznom kell és mások számára termelnem kell a butort, gépet, házat, ruhát, kenyeret, élelmiszereket — mindent, ami szükséges. Nekem ezer a kötelességem az állam iránt. Bemátrikuláz, adózóvá tesz, katonának visz, adósságait fizetteti velem, kenyeremet, sómat, pipámat, minden mozdulatomat adóval sujtja. Nem menekülhetek tőle és előle, minden kötelezettségemet behajtja rajtam. Az állam is parancsol nekem, bár sohse látom, mint a társadalom, amellyel szintén nem találkozom megfogható formában.

És most, hogy mind a kettőre szükségem van, egyik sincs itt. A társadalom nem mozdul értem, pedig már majdnem meztelenre vetkőztetett a nyomor. Az állam nem lát meg, pedig erőskaru katonája voltam és 5 évvel ezelőtt 8 hónapig álltam érte a gránicon: gyilkolásra készen. És most, mikor már kilóg a nyelvem, egyik sincs. Se állam, se társadalom. Nekik csak joguk van, csak igényük lehet — kötelességük nincs. Ezt nem lehet rájukparancsolni senki fiának.

Hát ez az állam és ez a társadalom hitvány, hűtlen, pusztulásra érett, ha az én hűségem, becsületes munkámért, jó szolgálataimért elhagy most, amikor legnagyobb szükségem volna rá. Hajhó, negyvenezrek, gyertek ide, mind gyertek ide —